

ZAPISNIK

sa 1. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, održane 12. januara 2021. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Božena Jelušić, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali članovi/ice Odbora: Strahinja Bulajić, Jelena Božović, Maksim Vučinić, Danijela Đurović, Zdenka Popović i dr Tamara Vujović.

Sjednici nijesu prisustvovali članovi/ce: Abaz Dizdarević, Aleksandra Vuković, Dragica Sekulić, Suzana Pribilović, Vesna Pavićević i Bogdan Fatić.

Rad sjednice pratio je predstavnik medija.

Prije prelaska na utvrđivanje dnevnog reda sjednice, predsjednica Odbora je podsjetila da saglasno članu 34 stav 7 Poslovnika Skupštine Odbor na prvoj sjednici bira, iz svog sastava, zamjenika/cu predsjednika/ce Odbora, iz reda opozicije. Polazeći od činjenice da Odboru iz reda opozicije nije dostavljen predlog za izbor zamjenika/ce predsjednice, predložila je da se izbor zamjenika/ce Odbora obavi na jednoj od narednih sjednica, što je Odbor prihvatio.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

Dnevni red

TEKUĆA PITANJA

Predsjednica Odbora je konstatovala da će se imenovanje zamjenika/ce predsjednice Odbora izvršiti na nekoj od narednih sjednica, po dostavljanju predloga od strane članova/ica Odbora iz reda opozicionih partija.

U uvodnom obraćanju predsjednica Odbora Božena Jelušić je saopštila da je donošenjem i primjenom Zakona o rodnoj ravnopravnosti i prateće dokumentacije u prethodnom periodu, formalizovano pitanje prisustva žena na pozicijama odlučivanja u političkom i javnom životu, te da je u daljem periodu potrebno pitanje učešće žena sagledati iz ugla efikasnije upotrebe svih ljudskih resursa u Crnoj Gori.

Članica Odbora dr Tamara Vujović osvrnula se na Izvještaj o post-zakonodavnom nadzoru izabranih članova Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti koji je izrađen u okviru regionalnog projekta HUGEN mreže koji sprovodi Vestminsterska fondacija za razvoj u saradnji sa regionalnim parlamentima za ljudska prava i rodnu ravnopravnost na Zapadnom Balkanu. Ukazala je na značaj preporuka koje su date u Izvještaju kao rezultat analize primjene članova 13a i 13b Zakona, kao i širu primjenu članova (13, 33a i 14) koji se odnose na oblasti obrazovanja, mediji, kultura, a koje daju jasne smjernice za dalji rad. Istakla je značaj sprovedene analize koja je imala za cilj da pokaže kako se Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti iz 2015. godine, u navedenim članovima, primjenjuje u praksi. Podsjetila je na Akcioni plan za jačanje zakonodavne i nadzorne uloge Skupštine Crne Gore kao značajan dokument, koji propisuje donošenje godišnjeg Akcionog plana za rodno osjetljivu Skupštinu Crne Gore i zatražila dodatno pojašnjenje od Sekretarijata Odbora o trenutnom statusu navedenog dokumenta.

Sekretarka Odbora informisala je članove/ice Odbora da su Akcionim planom za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine, predviđene dvije aktivnosti čiji je nosilac Odbor za rodnu ravnopravnost - izrada Plana aktivnosti za rodno osjetljivu Skupštinu Crne Gore i organizovanje Ženskog parlamenta. Odbor je 2015. godine, u cilju izrade Plana aktivnosti za rodno osjetljivu Skupštinu zatražio ekspertsku podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, u cilju dobijanja stručne pomoći za izradu ovog dokumenta i sagledavanja uporednih iskustava. Misija OEBS-a prihvatila je inicijativu Odbora i formirala Radnu grupu koju su činili eksperti/kinje OEBS-ove Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR), koji su sačinili smjernice.

Planom aktivnosti za rodno osjetljivu Skupštinu CG za period septembar 2016-septembar 2018. godine, i Planom za period jun 2019 – oktobar 2020. definisani su ciljevi koji treba da budu postignuti u šest akcionih oblasti: Unapređenje i jačanje liderstva i posvećenost konceptu rodne ravnopravnosti kroz inkluzivni pristup; Rodna uravnoteženost u političkom zastupanju kroz uravnoteženosti u brojevima i odgovornostima; Rodno odgovorno zakonodavstvo i politike koje usvaja Skupština Crne Gore; Unapređenje skupštinskih službi i infrastrukture sa ciljem dostizanja profesionalne izvrsnosti; Jačanje svijesti o rodnoj ravnopravnosti u skupštinskoj kulturi; Skupština kao zastupnik rodne ravnopravnosti: približavanje javnosti.

U okviru akcionih oblasti definisane su aktivnosti/mjere, indikatori efekta, polazne osnove, odgovorna lica i vremenski okvir za njihovu realizaciju. Realizacija usvojenih planova trebala je da utiče na podizanje svijesti o pitanjima rodne ravnopravnosti i značaja integracija politika rodne ravnopravnosti.

U cilju blagovremene pripreme nacrtu ovog plana, potrebno je da Odbor, do 15. januara, Kancelariji generalnog sekretara Skupštine dostavi predloge mjera iz oblasti nadležnosti Odbora, sa definisanim nosiocima, rokovima i indikatorima uspješnosti.

Takođe, informisala je članove/ice Odbora da je u prethodnom periodu Odbor organizovao dvije sjednice Ženskog parlamenta na godišnjem nivou (I i IV kvartal).

U diskusiji su učestvovali/e predsjednica i članovi/ce Odbora: Jelena Božović, Zdenka Popović, Strahinja Bulajić, dr Tamara Vujović, Danijela Đurović i Maksim Vučinić.

Dr Tamara Vujović je ukazala na značaj Izvještaja koji je za potrebe Odbora realizovala Vestminsterska fondacija za demokratiju, nalaza i preporuka iz oblasti obrazovanja, medija i kulture, kao značaja uvođenja rodne perspektive u navedenim oblastima.

Jelena Božović je sugerisala da fokus djelovanja Odbora treba da bude usmjeren na postojeći zakonski okvir kojim se regulišu pitanja učešća žena na mjestima odlučivanja, nasilje nad ženama i ekonomsko osnaživanje žena. Izrazila je očekivanje da će u narednom periodu biti usvojene izmjene Zakona o izboru odbornika i poslanika, koje će uticati na uvećano učešće žena u političkom i javnom životu. Uz podsjećanje na programe podrške ženskom preduzetništvu, iskazala je očekivanje da će se u narednom periodu nastaviti sa ovakvim i sličnim programima povlastica.

Strahinja Bulajić se saglasio sa velikim značajem nadzorne i kontrolne uloge Odbora. Mišljenja je, da je određene odredbe postojećeg Zakona o rodnoj ravnopravnosti potrebno jasnije definisati. Skrenuo je pažnju na nedovoljnu primjenu rodno osjetljivog jezika u praksi, uprkos činjenici da su Zakonom propisane kaznene mjere za njihovo nepoštovanje.

Danijela Đurović je ukazala na potrebu sve većeg uključivanja žena, kako na lokalnom, tako i na državnom nivou u javnom i političkom životu. Mišljenja je, da bi u narednom periodu trebalo organizovati edukacije na ovu temu. Ukazala je na potrebu da se kroz rad sa medijima utiče na prevazilaženje postojanja predrasuda o tipično muškim i ženskim profesijama i poslovima. Predložila je da Odbor razmotri mogućnost kvartalnog održavanja sjednica Ženskog parlamenta, koje su u prethodnom periodu održavane dva puta godišnje.

Maksim Vučinić je iskazao zabrinutost zbog sve većeg opterećenja žena u biznisu, usljed nepostojanja adekvatnog sistema podrške, koji bi omogućio ravnomjernu podjelu poslova. Takođe, saglasio se da je potrebno organizovanje dodatnih programa obuke za poslanike/ce, kako bi se što bolje razumijela potreba uvođenja rodne komponente u sve društvene oblasti i djelovanje poslanika/ca učinila što efikasnijim.

Zdenka Popović je podsjetila na činjenicu da su ženska prava ljudska prava i da je potrebno obezbijediti njihovo puno uživanje. Saglasila se da postoji problem sa sve većim očekivanjem od žena kako u sferi privatnog tako i u sferi javnog života. S tim u vezi, iskazala je potrebu za većim osvješćivanjem posebno muškog dijela populacije o podjeli obaveza i jednakom učešću oba pola. Predložila je da se razmotri mogućnost dodatnog pružanja podrške ženama u ruralnim područjima.

Tokom diskusije Odbor je definisao smjernice za dalji rad, i to:

Zadužuje se Sekretarijat Odbora da organizuje onlajn sastanak članova/ica Odbora sa projektnim timom Vestminsterske fondacije za razvoj, na kojem bi se članovima/cama Odbora predstavio projekat post-zakonodavnog nadzora HUGEN mreže i Izvještaj o post-zakonodavnom nadzoru izabranih članova Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rodnoj ravnopravnosti, kao i dalje aktivnosti na njegovoj realizaciji.

Zadužuje se Sekretarijat Odbora da Kancelariji generalnog sekretara Skupštine dostavi predlog da se za izradu novog Akcionog plana za jačanje zakonodavne i kontrolne uloge Skupštine, kao aktivnosti Odbora za rodnu ravnopravnost, uvrste: kreiranje Akcionog plana za rodno osjetljivu Skupštinu (IV kvartal 2021.godine) i organizovanje sjednica Ženskog parlamenta (I i IV kvartal).

Da se u narednom periodu dogovori tema 13. sjednice Ženskog parlamenta čije održavanje je planirano za 8. mart 2021. godine, kao i da se otpočne sa pripremama iste, u skladu sa važećim epidemiološkim mjerama. Takođe, potrebno je razmotriti mogućnost učešća predstavnica ranjivih i višestruko diskriminiranih grupa u radu sjednice.

Zadužuje se Sekretarijat Odbora da do kraja i kvartala pripremi Predlog plana rada Odbora za 2021. godinu, u skladu sa Planom rada Vlade, čije se usvajanje očekuje do marta tekuće godine.

Ističući značaj rodno odgovorne raspodjele budžetskih sredstava, Odbor je zaključio da je potrebno razmotriti mogućnosti orodnjavanja budžetskog procesa, tj predložiti dodatne modele kojim bi se orodnio postupak usvajanja budžeta, pored već postojećih mjera koje se odnose na aktivnosti usmjerene na podršku ženskom preduzetništvu.

Odbor je zaključio da postojeći zakonski okvir, posebno u dijelu sljedećih zakona: Zakona o rodnoj ravnopravnosti; Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, Zakona o radu Crne Gore, ne odražavaju stvarne potrebe žena i muškaraca. S tim u vezi, potrebno je organizovati zajedničke tematske sjednice sa nadležnim odborima na kojim bi se razmotrile mogućnosti daljeg djelovanja u cilju njihovog unaprjeđenja.

Odbor je zaključio da je potrebno organizovati posjete lokalnim parlamentima na temu učešća žena u političkom i javnom životu, kao i potrebama žena u ruralnim područjima – mogućnosti pružanja podrške razvoju ženskog preduzetništva i aktivnijem učešću u radu zajednice.

Odbor je, na predlog predsjednice Božene Jelušić, jednoglasno, izabrao članicu Odbora Jelenu Božović za članicu Međuresorske radne grupe za praćenje realizacije Programa iz Akcionog plana za primjenu Rezolucije SB UN 1325.

Za zamjenika predsjednice Odbora Božene Jelišić u Upravljačkom odboru HUGEN mreže koji okuplja predsjedavajuće/zamjenike predsjedavajućih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i rodnu ravnopravnost, Odbor je, jednoglasno, izabrao člana Odbora Maksima Vučinića.

Sjednica je završena u 12 sati.

SEKRETARKA ODBORA

Snežana Grupković

PREDSJEDNICA ODBORA

Božena Jelušić